

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De participatione cum excommunicatis. Quæstio 23.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

per eos Ecclesia iudicium non habet, vt possit eos iterum excommunicare.

* vt dicitur est q. preced. art. 1. ¶ 2 Præterea, * Excommunicatio est separatio quædam à diuinis, & à communione fidelium. Sed postquam aliquis est priuatus aliquo, non potest iterum illo priuari. Ergo vnus excommunicatus non potest iterum excommunicari.

SED contra, Excommunicatio, quædam pœna est & medicinale remedium *. Sed pœnæ omnes, & medicinæ iterantur, cum causa exigit. Ergo & excommunicatio iterari potest.

RESPONDEO dicendum, quod ille qui excommunicatus est vna excommunicatione, potest iterum excommunicari, vel per eiusdem excommunicationis iterationem, ad maiorem sui confusionem, vt sic peccato resiliat: vel propter alias causas. Et tunc sunt principales excommunicationes, quot causis quibus aliquis excommunicatur.

Ad primum ergo dicendum, quod Apostolus loquitur de paganis, & alijs infidelibus, qui non habent characterem, per quem annumerati sint populo Dei. Sed quia character baptismalis, quo quis populo Dei annumeratur, est indelebilis; * ideo semper remanet baptizatus aliquo modo de Ecclesia: & sic Ecclesia semper de ipso iudicare potest.

Ad secundum dicendum, quod priuatio quantum non recipiat magis & minus secundum se, recipit magis & minus secundum causam suam. Et secundum hoc excommunicatio potest iterari; & magis est elongatus a suffragijs Ecclesiæ qui pluries excommunicatus, quam qui semel tantum.

QVÆST. XXIII.

De participatione cum excommunicatis, in III articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de participatione cum excommunicatis.

¶ Circa quod quærentur tria.

¶ Primo, virum liceat excommunicato participare.

eap. nulli e. cum de fides. c. significauit, c. nuper, c. inter alias. de sentit. excom.

quas specialiter pertinet prouiso excommunicati, se licet vxor, filius, seruus, rusticus, & seruiens. Sed hoc intelligendum est de filiis non emancipatis: alias tenerentur vitare patrem. De alijs autem intelligitur quòd licet excommunicato communicare, si ante communicationem se ei subdiderint, non autem post. Quidam autem intelligunt è conuerso, scilicet quòd superiores possunt licitè communicare inferioribus; alij vero contrarium dicunt. Sed ad minus his communicare eis debent, in quibus sunt eis obligati: quia sicut inferiores obligantur ad obsequium superiorum, ita superiores ad prouidentiam inferiorum. Sunt etiam quidam casus excepti, sicut quando ignoratur excommunicatio; & quando aliqui peregrini & viatores in terra excommunicati, qui licitè possunt ab eis emere, vel etiam accipere elemosynam. Et similiter si aliquis videat excommunicatum in necessitate: quia tunc ex præcepto charitatis tenetur ei prouidere: & illa hoc verba continentur.

Vtile, lex, humile, res ignorata, necesse.

Vt utile referatur ad verba salutis, lex ad matrimonium, humile ad subiectionem: cætera parent.

Ad primum ergo dicendum, quòd corporalia spiritualia ordinantur: & ideo potestas quæ se extendit ad spiritualia, etiam ad corporalia se extendere potest: sicut ars quæ est de fine, imperat de his quæ sunt ad finem.

Ad secundum dicendum, quòd in illo casu in quo aliquis ex præcepto charitatis communicare tenetur non prohibetur, vt ex dictis patet*.

ARTIC. II.

Vtrum participans excommunicato sit excommunicatus?

92
C. quod
in dubijs
de sent.
excom.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd participans excommunicato non sit excommunicatus. Plus enim separatus est ab Ecclesia Gentilis, quam excommunicatus. Sed ille qui participat Gentilis non

Iudæo, non est excommunicatus. Ergo nec ille quæ participat excommunicato Christiano.

¶ 2 Præterea, Si ille qui participat alicui excommunicato sit excommunicatus, eadem ratione qui participat participanti, erit excommunicatus: & sic in infinitum procedetur, quod videtur absurdum. Ergo non est excommunicatus, qui excommunicato participat.

SED contra est, quod excommunicatus est positus extra communionem. Ergo qui ei communicat, à communionem Ecclesiæ recedit: & sic videtur, quod sit excommunicatus.

RESPONDEO dicendum, quod excommunicatio potest in aliquem ferri dupliciter. Aut ita quod ipse sit excommunicatus cum omnibus ei participantibus: & tunc non est dubium quod quicumque participat ei, est excommunicatus maiori excommunicatione. Aut est excommunicatus simpliciter: & tunc aut participat aliquis ei in crimine, præbendo ei consilium, auxilium, aut fauorem; & sic iterum est excommunicatus maiori excommunicatione. Aut participat in alijs, sicut in verbo, vel in osculo, vel in mensa: & sic est excommunicatus minori excommunicatione.

Ad primum ergo dicendum, quod Ecclesia non ita intendit corrigere infideles, sicut fideles, quorum cura sibi incumbit: & idèd non ita ardet à communionem infidelium, sicut à communionem fidelium illorum, quos excommunicat, super quos habet aliquam potestatem.

Ad secundum dicendum, quod excommunicato minori excommunicatione licet communicare: & sic excommunicatio non transit in tertiam personam.

ARTIC. III.

Virum participare cum excommunicato in casibus non concessis, semper sit peccatum mortale?

93

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod participare cum excommunicato in casibus non concessis, semper sit peccatum mortale. Quia De-

O 2 creta

q. 22. a. 1.
cor & la
eis ibid.
citas.

in lib. 1. decret. tit. 40. de his, quæ vi metusve causa fiunt, c. 5. sacri.

cretalis * quædam respondet, quod propter metum mortis non debet aliquis excommunicato communicare: quia aliquis debet prius subire mortem, quam mortaliter peccet. Sed hæc ratio nulla esset, nisi participare cum excommunicato semper esset peccatum mortale. Ergo, &c.

¶ 2 Præterea, Facere contra præceptum Ecclesiæ, est peccatum mortale. Sed Ecclesia præcipit, quod excommunicato nullus communicet. Ergo participare cum excommunicato, est peccatum mortale.

¶ 3 Præterea, Nullus arcetur à perceptione Eucharistiæ pro peccato veniali. Sed ille qui participat excommunicato in casibus non concessis, arcetur à perceptione Eucharistiæ, quia incurrit minorem excommunicationem. Ergo participans excommunicato in casibus non concessis, peccat mortaliter.

¶ 4 Præterea, Nullus debet excommunicari maiori excommunicatione, nisi pro peccato mortali. Sed aliquis secundum iura potest excommunicari maiori excommunicatione, propter hoc quod excommunicato participat. Ergo participare excommunicato, est peccatum mortale.

SED contra, A peccato mortali nullus potest absolvi, nisi super eum habeat iurisdictionem. Sed quilibet sacerdos potest absolvi à participatione cum excommunicatis. Ergo non est peccatum mortale.

¶ Præterea, Pro mensura peccati debet esse pœna modus*. Sed pro participatione excommunicationis secundum communem consuetudinem, non imponitur pœna debita mortali peccato; sed magis debita veniali. Ergo non est peccatum mortale.

RESPONDEO dicendum, quod quidam dicunt, quod quodcumque aliquis participat excommunicato, vel verbo, vel quocumque dictorum* modorum, secundum quos ei communicare non licet, peccat mortaliter, nisi in casibus à iure exceptis. Sed quia hoc videtur valde graue, quod homo pro verbo leui quo excommunicatum alloquitur, mortaliter

11 q. 3. c. 40 Nemo ¶ ut habeatur 11. q. 3. c. 3. 4. 16. 17. 18 19. 20. 26 28. c. c. 107. Deut. 25. * citata. in corp. ar. præc. ¶ ut habeatur 11. q. 3. c. 100. c. 101. et 102. et li. 5. decret. tit. 39. c. 31. in ar. gum. 1.

taliter quem querere semper mine i Ecclesie Ad p loquitur quod si il, quanti potest l debet p ter; ita bit, qu Ad se fe direc quimos licit cor tem parti peccat v Ad ter qua culp patet in quando c tur, infe Ad qu excomm ipare e propter i iura*. De abf D Ein co ¶ Cir ¶ Primo suum

taliter peccet, & multis excommunicantes laqueum damnationis injecerent; quod in eos retorqueretur: idè alijs probabilius videtur, quod non semper peccet mortaliter, sed solum quando in crimine illi participat, vel in diuinis, vel in contemptu Ecclesie.

Ad primum ergo dicendum, quod Decretalis * illa loquitur de participatione in diuinis. Vel dicendum, quod similis ratio est de peccato mortali & de veniali, quantum ad hoc, quod sicut peccatum mortale non potest bene fieri, ita nec veniale: & idè sicut homo debet prius sustinere mortem, quàm peccet mortaliter; ita etiam quàm peccet venialiter, illo modo debet, quo debet veniale vitare.

* Ioris cõ
natis in
arg. 4
lib. 5. dec.
tit. 39. c.
30.

Ad secundum dicendum, quod præceptum Ecclesie directe respicit spiritualia, & ex consequenti, legitimos actus: & idè qui communicat ei in diuinis, facit contra præceptum, & mortaliter peccat. Qui autem participat ei in alijs, facit præter præceptum, & peccat venialiter.

Ad tertium dicendum, quod aliquis etiam sine aliqua culpa quandoque ab Eucharistia arcetur: sicut patet in suspensis, vel interdictis; quia tales pœnæ quandoque alicui pro culpa alterius, quæ in eis puniuntur, inferuntur.

Ad quartum dicendum, quod quamuis participare excommunicato, sit peccatum veniale; tamen participare ei pertinaciter, est peccatum mortale: & propter hoc potest aliquis excommunicari secundum iura *.

QVÆST. XXIV.

De absolute ab excommunicatione, in tres articulos diuisa.

Deinde considerandum est de absolute ab excommunicatione.

¶ Circa quod tria quærentur.

¶ Primo, vtrum quilibet sacerdos possit subditum suum ab excommunicatione absoluere?

o 3 ¶ Se-